

SAMF.BASIS KURSUSBESKRIVELSE FOR FORÅRET 1996

Hovedtemaet for forårssemesteret er "Økonomisk, politisk og social udvikling". Der bliver holdt følgende centrale kurser:

Udviklingsbegrebet	2 gange å 2 timer
Politologi	10 gange å 2 timer
Statistik	3 gange å 2 timer
Økonomi	12 gange å 2 timer
Samfundsvidenskabeligt filosofikum	10 gange å 2 timer

Kurserne starter torsdag d. 24.1 i uge 4. Sidste kursus holdes i uge 14 tirsdag d. 2.4. Derefter er der projektarbejde helt frem til slutningen af maj. I skal til P2 evaluering i juni. Det får I nærmere besked om.

I den udsendte kursusplan kan I se, hvornår der holdes kurser for de enkelte storgrupper.

Hold A = 21 + 25 + 26
Hold B = 22 + 27 + 28

Udviklingsbegrebet

Udvikling/sociologisk

Udviklingsbegrebet hos sociologiens fædre, mest Marx og Weber.
Kursusholder: Per Salomonsen.

Udvikling/historisk

Hovedtemaerne for dobbeltforelesningen vil være:
(1) de lange linier i en historisk udviklingsproces fra antik til nutid og
(2) de lange linier i det 20. århundredes historie.

Kursusholder: Knud Knudsen.

I 1. del vil jeg i meget kort form præsentere nogle hovedtemaer og synspunkter i den historiske diskussion om faser i det moderne samfunds udvikling. Hvordan har historikerne diskuteret sådanne helt overordnede spørgsmål, og hvordan forløber diskussionerne i dag? Som et eksempel kunne nævnes diskussionen om de forskellige udviklingsforløb i Øst- og Vest-Europa.

I 2. del vil jeg præsentere nogle synspunkter på hovedfaser i det 20. århundredes historie fra 1. verdenskrig og den russiske revolution til 1990'erne og Sovjetunionens sammenbrud.

Der findes ikke en enkelt tekst, som i kort form introducerer den slags meget overordnede problemstillinger (af makrohistorisk karakter), men tidsskriftet Den jyske Historiker har et temanummer om "Kultur - Udvikling - Civilisation" (nr. 66, marts 1994), som på udmærket vis introducerer forskellige måder at betragte udviklingen på. Udvikling behøver ikke kun at ansues som "den vestlige civilisations naturlige sejrsgang gennem historien". Udviklingen kunne eventuelt ansues fra an-

dre kulturers synsvinkel. Dette temanummer indeholder flere artikler af generel karakter, men som introduktion kan anbefales Niels Brimmes "Udvikling, kultur, civilisation - tre strategier i studiet af vestens dominans". De studerende, der vil fortsætte på historieuddannelsen, kan med fordel læse flere bidrag i bogen.

Politologi - grundkursus

Formålet med kurset i politologi er at introducere faget politologi. Kurset er bygget op om forskellige forståelser af, hvad "politik" er, og hvordan politik studeres.

Kurset behandler udvalgte politologiske problemstillinger, politiske ideer, det politiske og administrative systems struktur m.v. Desuden giver kurset en introduktion til international politik.

Kurset afholdes i ugerne 5, 6, 7 fra 29/1 til 13/2 (alt 10 kursus-gange). Umiddelbart efter kurset afholdes prøven i politologi (14-16/2).

Kursusholdere:

Johannes Andersen (JhA)

Henrik Bang (HB)

Henrik Plaschke (HP)

Ann-Dorte Christensen (ADC)

Undervisningsform:

Forelæsninger og tilhørende debat.

Kursuslitteratur:

Øyvind Østerud: "Statsvitenskap - innføring i politisk analyse", Universitetsforlaget, Oslo 1991.

- Politologi 1:** Politik og politisk videnskab:
Centrale begreber og udviklingstendenser.
Kursusholder: JhA
Litt.: Østerud, kap. 1 - 3.
- Politologi 2:** Den moderne stat og politisk udvikling.
Kursusholder: JhA
Litt.: Østerud, kap. 4 - 5.
- Politologi 3:** Statens organisering: Bureaucrati og korporatisme.
Kursusholder: HB
Litt.: Østerud, kap. 6 - 7.
- Politologi 4:** International politik og politisk videnskab.
Kursusholder: HP
Litt.: Østerud, kap. 20 - 21.
- Politologi 5:** Internationale spændingssystemer og udenrigspolitikssystemer.
Kursusholder: HP
Litt.: Østerud, kap. 22 - 24.
- Politologi 6:** Aktuelle internationale modsætninger.
Kursusholder: HP
Litt.: Østerud, kap. 25 - 29.
- Politologi 7:** Politisk rationalitet: Planlægning, statens vækst og decentralisering.
Kursusholder: HB og JhA
Litt.: Østerud, kap. 8 - 10.
- Politologi 8:** Demokrati: politiske regimer og politiske processer.
Kursusholder: JhA og HB
Litt.: Østerud, kap. 11 - 14.
- Politologi 9:** Politisk kultur: Holdninger og deltagelse - køn, klasse og generation.
Kursusholder: JhA + ADC.
Litt.: Østerud, kap. 17 - 18 + suppl.
- Politologi 10:** Demokrati og politik.
Kursusholder: JhA
Litt.: Østerud, kap. 19 og kap. 15 - 16 + suppl.

Statistik

v. Jan Holm Ingemann.

Formål.

Statistik er et redskabsfag, der tilbyder begreber og metoder til at overskue (herunder formidle) og analysere data. I mange samfundsvidenskabelige sammenhænge indgår statistik som et oplagt og kvalificerende element. Men redskabet skal anvendes med omhu og kritisk omtanke. Når et fag som statistik, der er grundlagt på et eksakt videnskabsmønster, anvendes i samfundsvidenskabelig sammenhæng, opstår nogle metodiske grundlagsproblemer, som vi må forholde os eksplicit til. Formålet med dette kursus er derfor:

- at introducere basale statistiske begreber til ordning og beskrivelse af data
- at introducere basale statistiske begreber og metoder til analyse
- at introducere og løbende referere til de metodiske grundlagsproblemer, der opstår, når statistik anvendes i samfundsvidenskabelig sammenhæng

Denne introduktion skal sætte de studerende i stand til kritisk at anvende de gennemgåede begreber og metoder på data med relevans for semestrets projektarbejde og øvelser i tilknytning til økonomikurset. Endvidere skal det for god ordens skyld understreges, at kursets indhold forudsættes bekendt ved overbygningssuddannelsernes kurser i teoretisk statistik!

Opbygning

Kurset indeholder tre (dobbel-) forelæsninger. Til hver forelæsning udleveres støttenoter med forslag til øvelser, der gennemføres ved selvstudium. Forelæsningerne gennemføres med flg. indhold:

1. Om faget statistik og dets anvendelse i samfundsvidenskab

- ◆ fagets opbygning og logik
- ◆ hvor kan faget anvendes i samfundsvidenskab?
- ◆ og med hvilken metodisk styrke?
- ◆ hvordan gøres samfundsvidenskabelige begreber statistisk operationeliserbare?

2. Beskrivende statistik

- Indeholder bl. a. rekapitulering af elementer fra efteråret kursus:
- ◆ variabeltyper og parametre

- ◆ rangordning og kategorisering
- ◆ kontingenstabel
- ◆ middelværdi, median og spredning
- ◆ grafisk repræsentation

3. Teoretisk statistik

- ◆ forholdet mellem stikprøver og population
- ◆ estimeringsteknikker
- ◆ forudsigelsesteknikker

Litteratur:

Steen Ørndorf: Introduktion til beskrivende statistik med EDB, AUC 1995 (anvendt i efteråret).
 Endvidere vil der til hver lektion blive udarbejdet støttenoter med gennemgang af lektionens indhold og forslag til øvelser. Det forudsættes, at de studerende forud for hver forelæsning forbereder sig ved gennemgang af lektionens støttenoter.

Økonomi - grundkursus

Formålet med kurset er at introducere faget økonomi. Kurset består af:

- grundlagsproblemer inden for økonomien
- en introduktion til beskrivende økonomi, og
- en introduktion til teorier om international økonomi og økonomisk udvikling.

Det er målet, at I skal få en forståelse af, hvad en økonomisk teori er. Vi introducerer centrale begreber og teorier indenfor vigtige dele af faget økonomi. Desuden er det målet, gennem øvelser, at træne jer i dels at beskrive en økonomisk udvikling, dels at anvende begreber og teorier gennemgået i grundlagsdelen af kurset. Endelig understreges vigtigheden af økonomisk forandring og udvikling.

Kurset starter med en introduktion i d. 26/1 og resten afvikles fra 20/2 til 11/3 (alt 12 kursus-gange). Lige efter afvikles prøven i økonomi (d. 12-14/3).

Kursusholdere:
 Flemming Ibsen (FI)
 Henrik Plaschke (HP)

Undervisningsform:

Forelæsninger: øk 1 - 9.
 Øvelser i jeres projektgrupper: øk 10 - 12.

Kursuslitteratur:

Begg, Fischer, Dornbusch: "Economics", 4. ed. 1994, McGraw-Hill.
 Linderoth m. fl. (red.): "Beskrivende økonomi", 4. udg. 1993, Jurist og Økonominforbundets forlag.
 Østerud, Øyvind: "Statsvidenskab - en indføring i politisk analyse" Universitetsforlaget, Oslo, 1991.

Pensum:

Er de anførte kapitler.

**Grundlagsproblemer, grundbegreber v/FI.
 Økonomisk udvikling og international økonomi v/HP.**

Økonomi 1

Økonomi som fag. Produktion og fordeling. Knaphed, alternativomkostninger og effektivitet. Udbud, efterspørgsel, markeder og ligevægt. Privat og offentlig aktivitet.
 Kursusholder: FI
 Litteratur: Begg, Fischer og Dornbusch, kap. 1 - 4.

Økonomi 2

Langtidsvækst + udvikling.
 Kursusholder: HP
 Litt.: Begg, Fischer og Dornbusch, kap. 30 + 35.

Økonomi 3

International politisk økonomi.
 Kursusholder: HP
 Litt.: Østerud, kap. 22 + 27 og Begg, Fischer og Dornbusch, kap. 33.

Økonomi 4

Efterspørgsel. Priselasticitet, indkomstelasticitet, præferenser, rationelle forbrugere og markedsefterspørgsel. Udbud: Profitmaksimerende virksomhe-

der, produktion, omkostninger, omsætning og indtjening.

Kursusholder: FI

Litteratur: Begg, Fischer, Dornbusch, kap. 5 - 8.

Økonomi 5

Markedsstruktur, fuldkommen konkurrence og monopol. Introduktion til velfærdsteorien. Konkurrence og effektivitet, eksternaliteter og markedssvigt.

Kursusholder: FI

Litteratur: Begg, Fischer og Dornbusch, kap. 9, 15.

Økonomi 6

Europæisk integration.

Kursusholder: HP

Litt.: Begg, Fischer og Dornbusch, kap. 34.

Økonomi 7

Nationalindkomst og -regnskab. Samlet efterspørgsel og produktion.

Kursusholder: FI

Litteratur: Begg, Fischer og Dornbusch, kap. 20 - 21.

Økonomi 8

Finanspolitik. Import og eksport.

Kursusholder: FI

Litteratur: Begg, Fischer og Dornbusch, kap. 22.

Beskrivende økonomi.

Faget beskrivende økonomi er tilrettelagt, så du primært selv skal arbejde med stoffet ved at lave nogle øvelser. Når du læser litteraturen, vil du kunne se hvorfor. I sin natur - og som navnet siger - er stoffet meget beskrivende, og derfor tjener en decideret gennemgang ikke noget formål.

I grundlagsforelæsningerne er den teoretiske baggrund introduceret. Dog er der emner i grundlagsdelen, der ikke er berørt.

Onsdag d. 6/3 vil der blive givet en introduktion til øvelserne og de emner, øvelserne dækker. Opgaverne vil forinden blive omdelt i jeres postkasser.

Fra torsdag d. 7/3 til mandag d. 11/3 er der afsat tid til, at I kan arbejde med øvelserne i grupperne. (Det frarådes, at I "arbejdsdeler" internt i gruppen. Forsøg at lave en arbejdsproces, hvor alle i gruppen er med i løsning af alle

opgaverne). Der vil med andre ord kun være forelæsning den første gang (6/3).

Nogle af opgaverne indeholder elementer, hvor I med fordel kan anvende det, I har lært i Informatik og statistik. Det er en god ide at anvende tekstbeholdningsprogram til besvarelsen.

Det anbefales, at I arbejder seriøst med øvelsesopgaverne. Den træning, I får gennem løsning af opgaverne, kan være en hjælp i forbindelse med projektarbejdet og grøven i økonomi. Mandag d. 11/3 vil der blive udleveret en generel besvarelse på øvelsesopgaverne.

Der vil blive etableret en "tilkaldeordning", hvor Flemming Ibsen vil være til stede (ØK 10, 11 og 12) med henblik på at vejlede de enkelte grupper i løsning af øvelsesopgaverne. Nærmere ved opslag.

Litteraturen til øvelserne er Linderoth m. fl. "Beskrivende Økonomi", 4. udg., 1993. Øvelserne er bygget op om emnerne i kap. 3, 6, 9, 10, 11 og dele af 12. Kapitlerne er forholdsvis hurtigt læste, og meget af det vil I kunne genkende fra grundlagsdelen. De andre kapitler kan I evt. se igennem, men de er ikke direkte relevante for øvelserne.

Det er en god ide at starte læsningen i god tid, før øvelserne afvikles.

De 4 kursusgange i beskrivende økonomi fordeler sig sådan:

Økonomi 9

Introduktion til beskrivende økonomi. Supplerende gennemgang af emner, der ikke er berørt i grundlagsdelen. Introduktion til opgaver i beskrivende økonomi.
Litteratur: Linderoth m. fl., kap. 3 og 6.

Økonomi 10

Øvelser i grupperne.
Litteratur: Linderoth m. fl., kap. 3 og 6 igen.

Økonomi 11

Øvelser i grupperne.
Litteratur: Linderoth m. fl., kap. 9 og 11.

Økonomi 12

Øvelser i grupperne.
Litteratur: Linderoth m. fl., kap. 11 igen og dele af 12.

Samfundsvidenskabeligt filosofikum

"Samfunds teori - klassikergennemgang"
v. Jes Adolphsen.

Formål:

At vise jer, at man har tænkt med andre grundbegreber end dem, vi benytter. Og vise, at de grundbegreber (så som virkelighed, erkendelse, tid, udvikling, historie, mennesker, samfund, værdier, sprog, natur etc.), som vi har overtaget og benytter, er opstået engang.

Forventet udbytte:

At I bliver i stand til at lave en tænksom og fantasifuld **perspektivering** af jeres projekt. En vigtig parameter i karakteren, I får ved den eksterne evaluering til sommer, er perspektiveringen. Så det forventede udbytte af kurset er, at jeres projekter bliver bedre, end de ellers ville have været.

Indholdet i hovedtræk:

Samf. filo. 1	En teori om idehistorie og historieopfattelser
Samf. filo. 2	Platon
Samf. filo. 3	Augustin
Samf. filo. 4	Skolasik, universiteter og Aristoteles
Samf. filo. 5	Thomas Aquinas og William Ocham
Samf. filo. 6	Thomas Hobbes
Samf. filo. 7	John Locke
Samf. filo. 8	Utilitaristerne, industrialisering og kapitalisme
Samf. filo. 9	Marx
Samf. filo. 10	Wittgenstein

Literatur: Jes Adolphsen. "Historieopfattelser" (se litteraturlisten bagerst).

Lennart Nørreklit og Jes Adolphsen. "Videnskabsteori", AUC, 1994 ("pensum" fra efteråret).

Læs de kapitler, som passer til de enkelte forelæsnings overskrifter.

"Videnskabsteori" har I. Den er bygget systematisk op. I første del omkring forholdet mellem virkelighed og erkendelse. I anden del omkring hvad en forklaring er for noget. Selv om denne del af det samfundsvidenskabelige filosofikum er bygget historisk op, vil det være en god ide at læse den igen.

Samlet oversigt over kursus-litteraturen i foråret 1996 på samf. basis:.

☐ Øyvind Østerud. "Statsvidenskab - indføring i politisk analyse", Universitetsforlaget, Oslo 1991.	☐ Nørreklit, Lennart & Jes Adolphsen. "Videnskabsteori" Aalborg Universitet, 1994
☐ Begg, Fischer, Dormbusch. "Economics", 4. ed., 1994, McGraw-Hill	☐ Ørndorf, Steen. "Introduktion til beskrivende statistik med EDB", Aalborg Universitet, 1995
☐ Linderoth m.fl. "Beskrivende økonomi", 4. udg. 1993. Jurist og Økonomforbundets forlag	☐ Den Jyske Historiker. Temamnummer om "Kultur - Udvikling - Civilisation", Nr. 66, marts 1994 Historisk Institut, Aarhus Universitet
☐ Adolphsen, Jes. "Historieopfattelser", Aalborg Universitet, 1995	